Ч. 16 Субота 22 січня (3 лютого) 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої" і в ц. к. Старостствах на провінциї:

на цїлий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Сойм краєвий.

11. Засїданє з дня 1. лютого 1894.

Справозданя Видїлу краєвого: о середнїй школї рільничій і фільварку в Черниховї; — о утвореню нової громади адмінїстрацийної Майдану в повітї ниским з розпарцельованого обшару двірского Гольце;—в справі внутрішного уряджения краєвого заведеня полїклинічно-гінекольоґічного — відослано до комісий. — Громадї Маків дозволено побирати оплату від напитків. — Уділено концесиї до побору мита на дорозї з Бучачок до Винограду.

Пос. Струшкевич мотивував своє внесенє: „Зваживши, що соймова ухвала з дня 13. мая 1893 постановляє вставляти до буджету краєвого через 30 лїт по 300.000 зр. на цїли підпираня будови зелїзниць льокальних; зваживши, що в консеквенциї тої ухвали край не міг би затягати позичок, анї купувати титулів зелїзничих о довшім плянї умореня, як 30 лїт, а взглядно на тілько лїт, кілько ще треває обовязок краю вставлювати до буджету краєвого по 300.000 зр. річно; зваживши, що цїлий успіх тої акциї будови зелїзниць льокальних залежить головно від того, щоби поміч краю поодиноким лїніям дано в таких случаях, котрі би після можности улекшили доставлене капіталу будівляного, котрого інвестоване в зелїзницях мусить бути обчислене що найменше на 75 лїт; приймаючи опроцентоване 4 прц. і 1/4 прц. додатку адмінїстрацийного річно, відповідає річна рата амортизацийна 300.000 зр. річно на 30 лїт капіталови около 5,000.000 зр., на 57 лїт капіталови около 6,500.000 зр., на 75 лїт капіталови около 7,000.000 зр. кругло; зваживши, що і тая послїдна цифра не єсть висока на наші потреби, а перша представляє ще о стілько трудности, що будучи на 30 лїт призначена, мусить бути однаково фінансована на 75 лїт, — зволить Сойм ухвалити: „Соймову ухвалу з дня 13. мая 1893: „Уповажнює ся Видїл краєвий до вставлювання в прелїмінар фонду краєвого на цїли підпираня зелїзниць низшого ряду, по мисли повисшої устави, річної дотациї в сумі 300.000 зр. через 30 лїт почавши від року 1894" — зносить ся, а натомість „уповажнює ся Видїл краєвий до вставлювання в прелїмінар фонду краєвого на цїли підпираня будови зелїзниць низшого ряду по мисли краєвої устави з дня 17. липня 1893 В. з. кр. ч. 42 річної дотациї в сумі 300.000 зр. через 75 лїт, почавши від року 1894". — Внесенє відослано до комісиї буджетової.

Пос. Фр. Єнджейович мотивував своє внесенє: Взиває ся правительство, щоби оно в дорозї розпоряджения помножило число ц. к. ґеометрів евіденцийних, урядуючих в нашім краю, так щоби при кождім судї повітовім урядував один ґеометр. — Внесенє відослано до комісиї адмінїстрацийної.

Пос. Скалковский мотивував внесенє: взиває ся правительство, щоби оно предложило до конституцийного трактованя проект устави, нормуючої оподатковане інституций, обовязаних до публичного складаня рахунків, а також фондів публичних — на засадах, принятих в уставі з дня 27 грудня 1880 ч. 151 В. з. д.— Внесенє відослано до комісиї податкової.

Дальше ухвалено в другім і третім читаню проєкт закона о знесеню комісий для викупна і реґуляциї тягарів ґрунтових і переданю тих справ звичайним судам.

З порядку дневного наступило справозданє комісиї правничої о предложеню Видїлу краєвого в справі пільг леґалізацийних в справах дрібних гіпотечних. Комісия вносила: Взиває ся правительство, щоби задля принесеня пільги сільскому населеню в коштах леґалізациї зволило пригадати судам повітовим вложений на них обовязок, леґалізувати зголошуючим ся сторонам документи гіпотечні.

Пос. Криницкий промовляв против резолюциї комісиї задля перетяженя судів иншими працями. Але виказавши, що примус леґалізацийний цїлком непотрібний для селяньских справ гіпотечних, вносив, щоби Видїл краєвий виготовив проект закона, котрим би звільнено від леґалізациї всї документи на суму 100 зр. і дрібні справи гіпотечні до висоти 50 зр. — Пос. Цоль промовляв за примусом леґалізацийним, бо замість дрібної оплати леґалізацийної прийшло би селянинови вести довгі процеси, коли би закинено в спорі неавтентичність підпису. — Пос. Савчак виказував з практики судової, що у нас доконче потрібний примус леґалізацийний і длятого найвідповіднїйша в тій справі резолюция комісиї. — Пос. Ґурик висказував, що резолюция комісиї не приносить нїякої пільги селянинови. Такі самі будуть видатки при леґалізациї в судах як і у нотарів. Відтак примірами з щоденного житя виказав, які тягари падуть на селянина з примусу леґалізацийного. Вкінци предложив резолюцию, щоби справи гіпотечні до висоти 100 зр. були уважані дрібними і були вільні від примусу леґалізацийного. — Пос. Січиньский представив, що посли Цоль і Савчак говорили про трудність зладження документів,

---

16)

Похатник.

(Повість з американьского житя — О. Руппіюса)

(Дальше).

Коли роздав ся тупіт від копит Гельмштедтового коня, приступила Павлина Петерс, теперішна пані Мортон, до вікна і дивила ся за їздцем, доки він не щез поза вічно зеленою гущавиною. Відтак припала на якусь софку, притулила лице до бічної подушки і стала плакати корчевим плачем. Хотїла очевидно придушити в собі на силу кождий голос, але єї цїлим тїлом аж підкидало від того плачу, мов би мала виплакати всю свою душу. Довго так лежала она, аж коли наконець на силу опамятала ся і підняла голову, обняли єї дві мягонькі руки за шию. — Павлино, матусенько, Христа ради, що се тобі такого? — відозвав ся якийсь голос, що аж дрожав від сочувства, а Павлина споглянула в двоє чорних задумчивих очий.

— Нїчого, Лесе! — відповіла она, силкуючись на сьміх — то так, бачиш, инколи збере ся менї на плач без нїякої важної причини і я тогди виплачу ся за три місяцї від разу.

Блїда дївчина, що стояла перед нею і все ще держала єї за шию, глянула глубоко в єї заплакані очи і похитала поволи головою. Ти сама глумиш ся над собою — сказала она — лиш щоби менї не звірити ся, а всеж-таки я тебе нїколи так не любила, як саме тепер — ох, знаю я, Павлинко, як то недоля плаче! Коли тато привів менї тебе за матїнку й сестричку, коли ти зі мною обходила ся так, як з недужою дитиною, то я мала нераз охоту виплакати ся тобі на грудех, але твоє личко було ясне і веселе, як коли-б оно ще нїколи й сльози не бачило, а твоє серденько мов би ще нїколи недолї не зазнало — тепер же знаю, Павлинко, що й веселе око може біль в собі скривати. — А коли она своїми смутними очима впила ся в свою молоденьку мачоху, то Павлину опустила знов сила, она обняла дївчину за шию, пригорнула до себе та розплакалась на ново рісними сльозами — але то вже були такі сльози, від котрих аж лекше стає на серци.

— А всеж-таки, по правдї сказавши нема у нене такої причини, щоби аж так не стямитись о собі — сказала она по хвили випроставшись спокійнїйше і обтираючи собі очи — коли-б я так все тобі розповіла, що в менї діяло ся, то ти би мала мене за дитину, що плаче за своєю любою забавкою, котра вже давно поломилась.

— Ходи Павлинко, розповіж менї — сказала Леся, і легкий румянець вкрив єї личко — я ще нїколи не могла добре заглянути тобі в серце. Дай серцю волю — додай і менї відваги — говорила она дальше дрожачим голосом — нехай я притулю ся до тебе, коли мене на самотї бере розпука.

Павлина подивилась на ню і очи у неї засьвітили ся. — А то я маю таки направду стати твоєю подругою від серця? Скажу тобі все, не затаю нїчого, що я перебула, але за то мусиш і ти все менї сказати, від чого тобі так важко: чей тогди й тобі стане лекше.

— Добре, скажу Павлинко, але.... сказала на то дївчина зітхнувши глубоко, як би хотїла позбути ся того чувства, що стискало єї груди — але не тепер. Спи сеї ночи в моїй комнатї, то поговоримо напотемки.

Павлина поцїлувала єї мовчки і встала.

Гельмштедт переїхав скоро невеликий кусень дороги до Оклї, а Дік взяв від него коня та на его питанє сказав, що Еліот єсть в „бібліотецї". Гельмштедт глянув по вікнах двора, чи не побачить де Олени, але єї не було видко. Єму стало якось маркотно, що він зараз другого дня по своїм приїздї без нїякої оправданої причини не був дома від рана до вечера, а при тім не міг вибити собі з голови, що підчас его неприсутности могло стати ся щось не доброго. Еліот сидів коло печи і перевертав якусь книжку, коли молодий чоловік увійшов до комнати. — Ну, як, пане — відозвав ся він лиш раз глипнувши на него — чи розглянули-сте ся вже по нашій околици?

— Вибачте, що я так забарив ся — відповів Гельмштедт — підчас того, коли я їхав з панною Оленою, дістав я вість, що може

коли противно справа дотичить лиш леґалїзації документу, а відомо, що і теперішна леґалїзация у нотарів єсть лиш чисто формальна. Прилучив ся до внесеня пос. Криницкого. — Пос. Рожанковский заявив ся за внесенєм пос. Гурика. — Пос. Ольпиньский поставив внесенє на поіменне голосованє, але оно упало.

При голосованю ухвалено внесенє пос. Криницкого.

Комісия шкільна здаючи справу з петиції учителїв народних о знижене числа лїт служби на 35, вносила: відступити Видїлови краєвому петициї до розслїду і поставленя відповідних внесень на найблизшій сесиї. Ухвалено.

Принято справозданє комісиї шкільної з дїяльности деп. III. Видїлу краєвого.

Комісия шкільна, здаючи справу з справозданя краєвої Ради шкільної о станї шкіл середних в 1892/3 р., вносила такі резолюциї до правительства: 1) щоби науку релїґії жидівскої управильнити; 2) щоби засновати висшу школу реальну в Тарнові; 3) щоби звернути більшу увагу на лїпше поміщене будинків шкільних і доставляти поміч грошеву громадам міским для побудованя добрих будинків шкільних, а то найперше в Кракові і Львові; 4) щоби науку ґімпастики в школах середних управильнити і зробити єї предметом обовязковим та щоби вибудувати при кождій школї відповідну салю на ґімнастику; 5) щоби побільшити платню учителїв шкіл середних і отворити для них можність авансу під взглядом лїпшого удержаня і становиска.

Перегляд полїтичний.

Дневник розпоряджень войскових оголосив розпоряджене з дня 22 сїчня с. р. в справі підвисшеня почавши від 1 цьвітня с. р. нормальної мирної стопи в 48 полках і 8 баталїонах піхоти.

Оногди[illegible]й вчера відбували ся під проводом президента міністрів кн. Віндішґреца наради міністрів і тревали аж до пізного вечера.

В ческім соймі має пос. Слявік поставити внесенє на заведенє загального права голосованя. Чехи думають взагалї завести велику аґітацию в цїлій державі за загальним правом голосованя. — В процесї „Омлядіни" переслухувано вчера комісаря Олича, впаслїдок чого заведено надзвичайні міри осторожности перед будинком судовим.

Вість подана декотрими анґлїйскими ґазетами, будьто би президент анґлїйского кабінету Ґледстон мав подати ся до димісиї, єсть зовсїм безосновна.

З Білграду доносять, що король Александер вибере ся в цьвітни в подорож до Константинополя, а звідси поїде опісля до Берлина, Відня і Парижа. — Вість, будьто би сербский посол в Петербурзї, Пашич, зрік ся своєї посади, єсть неправдива.

Новинки.

Львів дня 2 лютого.

— **Перенесеня.** Асистенти почтові перенесені: Антін Зелиньский зі Станїславова до Ярослава, Володислав Гїдлевский з Ярослава до Жовкви, Дионїзий Ясеницкий з Жовкви до Живця, вкінци Семен Воробель з Живця до Кракова.

— **До нового видїлу товариства педаґоґічного** вибрані на вчерашних загальних зборах: пос. Ол. Барвіньский яко голова, дальше Конст. Паньковский, Дмит. Дмитерко, о. Гірняк, о. Юрик, проф. Матіїв, дир. Харкевич, уч. Ос. Гриневич, учителька п-нї Лїтиньска, проф. Вас. Білецкий, проф. Вас. Тисовский. Заступниками видїлових вибрані: п-а Вояковска, уч. Пав. Банах і п-а Ольга Барвіньска.

— **Рада міста Львова** приймила предложений їй проект затягненя 10-мілїонової позички на цїли інвестицийні Здає ся, що сеї сесиї соймової предложить рада міска свою ухвалу Соймови до потвердженя.

— **Клясифікация в рускій ґімназії у Львові** за перший піврік 1893/4 року: Взагалї клясифіковано 532 учеників. З тих одержало сьвідоцтво першої кляси з відзначенєм 21, загальної першої кляси 370, другої кляси 104, третьої кляси 37. Двом ученикам позволено за-для довшої недуги доповнити іспит за перший піврік.

— **Іспити учителїв шкіл видїлових в Кракові**, що тревали вісїм днїв, покінчили ся уже. До іспиту приступило 44 слухачів курсу математично-природничого, устроєного краєвою радою шкільною в ґімназиї св. Анни. Іспити відбували ся в женьскій семинариї під проводом інспектора краєвого Емап. Дорского. Зголосило ся до них 42 кандидатів з ґрупи математично-природничої і 2 з ґрупи математично-рисункової, з тих 18 одержало патент з відзначенєм. Іспити зложили зі Львова: Кар. Яновский, Ів. Лигенза, Ант. Павецкий, Володисл. Петрицкий, Мар. Шпайдер і Володим. Витошиньский; з Кракова: Стан. Ценґлер, Кар. Дроздовский, Ів. Круковский, Валер. Кшановский, Фр. Сембрат, Лев Зільберштайн, Салам. Шпіцер, Тад. Возьний; з Бжеска: Гонсецкий Володисл.; з Бучача: Володисл. Сцешиньский; з Чешанова: Теоф. Флютовский; з Дрогобича: Леопард Лукасевич; з Галича: Ник. Сташкевич; з Городенки: Марк. Шіндлер; з Гусятина: Брон. Крукевич; з Яворова: Брон. Ніжанковский; з Камінки Струмилової: Фр. Познаньский; з Коломиї: Юл. Левицкий; з Косова: Ан. Юган; з Коросна: Ів. Петер і Ів. Ванат; з Нового Санча: Лев Барбацкий; з Нового Торгу: Фр. Рисевич; з Осьвітима: Войт. Кьоньжек; з Рудок: Мар. Новосельский; з Сянока: Стан. Недїльский; з Тарнова: Іґн. Смалець; з Тернополя: Ник. Мороз; з Товмача: Ант. Малицкий; з Вадовиць: Ос. Лащ; з Заліщик: Ант. Мор; з Золочева: Володисл. Виногродский; з Жовкви: Ів. Маєр.

— **На будову театру** о. Корн. Саїк пар. Себечова 1 зр., о. Вас. Лаврецкий сотр. Себечова 1 зр., о. Ант. Тустановский пар. Завишні 1 зр., о. Ал. Лявренкий парох Добрачина 50 кр., о. Вас. Чернецкий пар. Сїлця белзкого 50 кр., о. Мосевич 50 кр., п. Тустановский богослов 4 зр. 50 кр., Скопляк учит. в Завишні 50 кр., п-на Скопляк 50 кр., о. Мат. Цїпановский з Реклинця 40 кр., Осип Чехович 47 кр., п-нї Корн. Чехович з Воратина 1 зр., о. Орест Чехович 1 зр. 50 кр. разом 22 зр. 40 кр.; каса міска в Болехові 25 зр.; рада повітова в Бережанах 25 зр.; рада повітова в Дрогобичи 50 зр.; др. Ступницкий з Камінки Струмилової чистий дохід з аматорского представленя 14 сїчня на дохід будови руско-народного театру 26 зр. 24 кр.; о. Алекс. Саноцкий від о. Породка в Глиньску 1 зр. 78 кр., і від ґр. Калиновского 10 зр. разом 11 зр. 78 кр.: о. М. Попович з Павлова від громадян в Павлові 1 зр. 12 кр., від громадян Станина 1 зр. 10 кр., разом 2 зр. 22 кр.; о. Юл. Гладилович з Болехович 6 зр. 90 кр. за купони; рада повітова в Перемишлянах 50 зр.

— **З Унїверситету.** П. Осип Брилїньский одержав в Кракові степень доктора всїх наук лїкарских.

— **Зміна властителїв.** Маєтки Камінопіль і Підбірцї піді Львовом, 800 морґів, купив п. Кречунович від п. Едв. Убиша за 190.000 зр.

— **Підземну зелїзницю**, а взглядно проект єї побудованя предложили міскій радї і Міністерству дирекциї будапештеньскої зелїзницї міскої і кінного трамваю. Зелїзниця йшла би $3^{1}/_{2}$ кмтра

удасть ся видобути тих кілька сот долярів, що були пропали і я зараз поїхав до міста; правда, що я їздив надармо, бодай що-до тих грошей.

Елїот кивнув лиш головою, як би думав о чім иншім. — Користайте з часу, пане, як вам догідно — сказав він по хвили — аж до Нового року маємо сьвята, а в містї знайдете може яку розривку — я поставив вам там на столї квіт до банку на вашу піврічну платню. — Гельмштедт поклонив ся дякуючи. — Чи маєте менї може ще що сказати, пане Елїот?

— Не маю нїчого, можете тепер самі для себе щось робити! — відповів Елїот не зводячи очий з книжки. Гельмштедт вийшов, а хоч тепер вже не журив ся тим, що єго так довго не було дома, то все-таки було єму якось маркотно, що Елїот приняв єго тепер якось так холодно і рівнодушно, а не так сердечно, як вчера. Мусїло щось стати ся в єго неприсутности; хто знає, чи то не Бакер тому винен, котрий по своїй стрічи з ним пустив ся був до Оклї. Але тимчасом мав вже Гельмштедт свою піврічну платню в кишени, а за пять днїв мав вже бути Новий рік, коли то він міг все розповісти про Бакера. Можна було ще зачекати. Він пішов до своєї комнати, та почав вибирати річи з куфра і складати білє до комоди, доки аж не смеркло ся і Сара не закликала єго на чай.

Коли він прийшов до їдальнї, сидїла вже цїла родина при столї. Елїот лиш мовчки попросив єго сїдати, показуючи рукою на крісло, та не відзиваючись налив собі чарку, а Олена лиш на хвильку підняла очи а відтак дивила ся перед себе на таріль. Навіть коли Гельмштедт вже був сїв, нїхто не відозвав ся, лиш кожде з них само про себе думало. Від тої загальної мовчанки стало єму якось дуже маркотно. Коли пригадав собі на змінений тон Елїота, то єму майже здавало ся, що то через него так всї нинї мовчать.

— У нас, коли настануть сьвята, досить пусто і нудно — відозвав ся Елїот, як коли-б вже й єму самому було немило — але зато в нашім місточку під ту пору більше житя, то чоловік мусить собі там радити.

— Менї й на думцї не було заходити до міста — відповів Гельмштедт — я постановив був собі аж до Нового року для власної інформациї переглянути ваші книги і рахунки та розглянутись по фермі — для забави маємо тут фортепян, а коли панна Олена думає, що буде могла щось від мене скористати та не має нїякого иншого дїла, то можна би тепер зробити початок.

Олена кинула живо оком на него, як би хотїла щось тим сказати, глянула відтак збоку на матїр і знов стала дивити ся в свій таріль, а пан Елїот сказав на то холодно, не підносячи очий: „Ледви чи моя донька буде дома сидїти!" — По сїм настала знов тишина, аж панї дому встала й разом з Оленою вийшла з комнати. Елїот сїв собі коло печи. — Сїдайте собі тут, пане! — відозвав ся він, показуючи Гельмштедтови инше крісло. — Менї прикро — говорив він дальше — що ви через мою Олену мали неприятність. Ви очевидно анї не знали того джентльмена [1]), анї не знаєте ще вдачї Олени. Я ту дївчину трохи розпестив, она собі більше позваляє, як повинна, і так через єї примху прийшло нинї до непорозуміня. Моя жінка ізза того трохи нагнївалась, як ось ви то бачили, спихає вину на мене і на моє вихованє, та може й має рацию.

— Чи ви знаєте того пана, про котрого ви як раз говорили? — спитав Гельмштедт. — Мушу вам отверто сказати, що я би був може не противив ся так єго вплїдливости супротив панни Елїот, коли-б я того чоловіка не уважав зовсїм за щось иншого, як він себе представляє. —

— Нехай там, — перебив єму Елїот — я вам і не роблю нїякого докору, звертаю вашу увагу лиш тому, що той джентльмен заходить деколи до нас в гости ну і належить до лїпших знакомих моєї жінки, а коли ви — говорив він дальше, усьміхаючись добродушно — хочете, щоби вам в Америцї скоро повело ся, то мусите на то дивити ся, щоби не обрушити на себе пань.

Гельмштедт не знав тепер, що робити, чи остерегти родину, щоби она мала ся на осторожности, чи дати спокій. Коли-б він лиш невиразно остерігав, то они би зараз зажадали від него близших пояснень, і єму вже стало жаль того, що він звязав ся словом перед Зайфертом. — Я бажав би того з цїлого серця — сказав він наконець — щоби то було не-

[1]) Джентльмен, пише ся: Gentleman, а значить: пан з роду.

від Дунаю до міского ліса і числила би 10 стацій. Обі дирекциї домагають ся, щоби розпочати роботи найдальше до 6 місяців так, щоби зелізниця була готова на час 1000 літної вистави. Коли би справді побудовано сю зелізницю, то була би се перша підземна зелізниця на суши.

— **Пів міліона нагороди** дає один богатий Американець за віднайдене его сина, що ему пропав десь без вісти. Хлопець 15-літний був у Парижи в пенсіонаті, па новий рік вийшов з товаришем на прохід і оба десь пропали. Цїлий леґіон приватних аґентів роз'їхав ся на ріжні сторони, щоби дістати таку принадну нагороду.

— **Новочасний Вавилон.** Анґлїйска часопись Tits-Bits називае столицю Анґлії новочасним Вавилоном і подае деякі вісти про се найбільше у сьвітї місто. Лондон займае простір у формі кола, котрого промір виносить 30 миль. Як би всї улиці Лондону, котрих там есть з 30.000, розтягнути в одну лінію, то она сягнула би від Лондону аж до Петербурга. Домів есть там 700.000, а в них жие пять міліонів людий. Що дня прибувае 200 нових мешканців. Шинків есть у Лондонї 12.000. Що року женить ся там около 74.000 мужчин. Шпитальних лікарів есть 6.000; з них 1.300 лічить за дармо. 300.000 родин заробляе денно менче, як 1 зр. 30 кр. Правительство дае поміч 129 тисячам бідаків. Шість тисяч людий спить під голим небом, бо не мають нї своеї хати нї гроший па нїчліг. 24.000 жебраків волочить ся по улицях; з них пята частина умирае в шпиталях або дістае ся до домів для божевільних. Всї рури газові довгі на 3.200 миль. До виробу ґазу на одну добу потрібно 6 міліонів вугля камінного. Мешканці і місто платять річно за спалений газ 45 міліонів талярів. Водопроводи довгі на 4.500 миль. Лондонцї зуживають що дня 150 міліонів ґальонів води. Торік було в Лондонї 2.300 огнів: для їх погашення зужито води 2 міліони ґальонів. Найбільше огнів було в суботи. Того дня було і найбільше проступків, певно длятого, що вечером устае робота.

Штука, наука і література.

— **Ч. 2. „Зорі"** за сей рік містить продовжене повісти М. Старицкого: „Облога Буши"; поезиї Александрова, Чайченка і Л. Українки; оповідане М. Коцюбиньского п. з. „Помстив ся"; нарис сільского житя п. з. В Дахнївцї Ол. Кониського; історию руської літератури Ом. Огоновского; посмертні вістки про Александрова і Івана Череватенка; фейлетон О. М-ея і богато всяких інших вісток. В тім числї е портрет д-ра Володимира Александрова; образок, як лежав Леонід Глібів на смертній постелі і як виглядав похорон его. Се число „Зорі" і цінне і цікаве для кождого.

† Посмертні вісти.

Лукия з Січиньских Зарицка, вдова по сьвященику з Озірної, померла там в 77 році житя. — О. Іван Телїшевский, парох Білки, декан нараївский, помер нагло дня 30 січня в 69 році житя.

Господарство промисл і торговля

Штучні навози.

(Дальше)*)

Мука жужлева або мука Томаса. Сей штучний навіз вирабляе ся із жужлїв, які лишають ся при витопленю зелїза з руди. Назва „мука Томаса" пішла звідси, що Анґлїець Сідней Томас піддав в 1876 р. гадку, щоби при витоплюваню зелїза вдмухувати в розтоплене зелїзо богато воздуха а відтак додавати вапна. Через то фосфор в зелїзі заміняе ся на фосфорову кислоту, котра лучить ся з вапном і відтак лишае ся в жужли. Муку Томаса вирабляють фабрики і она повинна бути дуже мілка. Муки Томаса уживае ся на ґрунти торфові і она есть длятого добра, що не лиш дае ґрунтови відповідну скількість фосфорової кислоти, але також і вапна, котре нищить в ґрунтї ті кваси, що могли би бути шкідливі для ростин. Еї можна також уживати на ґрунтах легко пісковатих або глинковатих. Она падае ся дуже добре під такі ростини, що ростуть довше, як. н. пр. конюшина, люцерна, збіже озиме, а навіть дерева овочеві, котрі не можуть обійти ся без фосфорової кислоти. При купованю муки жужлевої треба на то уважати, щоби она мала 20 до 30 процент фосфорової кислоти і щоби була мілко змелена; грубша надае ся добре лиш на сїножати.

Муки жужлевої найлїпше уживати в осени, бо через зиму мае она досить часу розложити ся в землі; еї треба приорувати і добре перемішати з землею. Лиш на сїножатях і пасовисках розсїває ся еї поверха, а відтак заскороджуе ся боронами. Муку жужлеву можна також мішати з каінїтом, але лиш на кілька годин перед розсїванем тої мішанини, бо в противнім случаю, она по довшім часї збивае ся в грудки і твердне, що треба би еї на ново молоти. Так само треба еї як найскорше розсївати по спроваджeню, бо она, переховувана через довший час, втягае в себе вогкість, збивае ся в грудки і твердне, а відтак треба би еї знов розбивати. Мука жужлева мае силу на 3 або 4 роки і через то ґрунт від неї родить через довший час. На ялові ґрунти уживае ся еї 6 до 10 сотнарів метричних на гектар, особливо же на сїножати, пасовиска і сади та взагалї під ростини, що ростуть довше; під инші ростини вистане 2 до 6 сотнарів метричних на гектар. (Д. б.)

*) Гляди ч. 7 „Народ. Часописи".

— Як забезпечити ся від посовгненя? В зимі, особливо же під весну, коли нераз настае ожеледь, бувають дуже часто випадки, що люде через посовгненя не то що тяжко побивають ся, але й ломлять ноги та руки. Щоби забезпечити ся від таких випадків, есть дуже добрий слїдуючий спосіб: дае ся до фляшки 50 грамів густої терпентини, 200 ґрамів кольофонії, 50 ґрамів бензини і 250 ґрамів спіритусу, та ставить ся ту мішанину на теплім місци, аби стояла доти, доки аж терпентина і кольофонія не розпустить ся. Тою мішаниною мастить ся кілька разів підошви в обуви і ставить ся еї, щоби добре висхла. Та мішанина не лиш забезпечуе від посовгненя, але також робить і підошви тревалїйшими.

— Як гоїти рани від нагнетеня хомутом? В Шлезвику уживають сего дуже простого способу: зранене місце посипують коневи дуже мілко потовченою в моздірі паленою кавою. Коли рана не дуже запалена, то зашкаралуплюе ся зараз під тим порошком і гоїть ся до двох або трох днів. Коли-ж рана ще не отворила ся, лиш опухла, то найлїпше обложити опухле місце сьвіжо викопаною муравою, а пухлина в одній ночи щезне.

— Перцюга яко лік. Звістно загально, що угорскі селяне уживають тінктури з перцюги (паприки) на пропасницю. Один анґлїйский лїкар уживае вже більше як 20 лїт перцюги з добрим успіхом на нервовий біль голови, па гостець і ревматизм. Тінктуру з паприки робить він в той спосіб, що на жменю потовченої перцюги наливае пів лїтра горячої води и дае постояти годину, а відтак зливае ту воду до фляшки на ужиток. Того ліку уживае ся в той спосіб, що мочить ся в нїм платок, складае ся его в трое або в четверо і прикладае ся до болючого місця, а зверха ще прикривае ся сухою фляпелею. Такий оклад можна держати й цїлу годину, а він не натягне міхурів.

— Нова пожива для гусільниць шовківника. Був час, коли й у нас думано о тім, ба й пробовано, чи не далось би в нашім краю завести шовківництво. О скілько собі пригадуемо, піддержував ту гадку директор бережаньскої ґімназиї бл. п. Лїшка. Все розбивалось о то, що у нас нема на час морвового листя на поживу для гусїльниць шовківника; тепер же винайшли для них иншу поживу - есть нею листе підбілу (Tussilago). Гусільницї шовківника їдять то листе так само смачно, як морвове, виглядають при тім добре і прядить шовк; треба лиш на то зважати, щоби листе підбілу не було дуже мокре, бо инакше гусільницї гинуть.

Львів 1 лютого: пшепиця 6·40 до 7·40; жито 5·25 до 5·90; ячмінь броварний 6·— до 6·50; ячмінь пашний 4·75 до 5·25; овес 5·50 до 6·20; ріпак. 11·25 до 12·—; горох 6·— до 13·—; вика 6·— до 7·25; насїнє льнянне —·— до —·—; сїмя —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 5·— до 5·60; гречка 7·— до 7·75; конюшина червона 65·— до 80·—; біла 60·— до 80·—; шведска 65·— до 78·—; кмен —·— до —·—; аниж —·— до —·—; кукурудза стара 6·— до 6·20; нова —·— до —·—; хміль —·— до —·—; спіритус —·— до —·—

За редакцию відповідае **Адам Креховецкий.**

справедливо, чого я нинї допустив ся. Ви чей найлїпше знаете, кого допускаете в свою родину.

— А вжеж, пане! — відповів Еліот і підняв поволи голову — одно лиш хочу вам по щирости сказати. Наші американьскі, молоді люде суть трохи за сьміли, особливо тут на полудни — насамперед старайте ся спокійно пізнати край і людий, щоби той суд, який видаете, не потягнув може несподївано злих наслїдків за собою!

Гельмштедт закусив лиш зуби, але не відповів нїчого; подумав собі, що мае перед собою взорець американьскої гордости, такої, про яку згадував ему Ицко, і вже брала его охота, не журити ся про Бакера та лишити его, нехай і дальше сьвіт дурить — коби лиш панна Олена не стала ся жертвою того дурисьвіта.

— Не буду вас вже дальше трудити — сказав він і встав — а коли ваша ласка, то позвольте менї завтра рано взяти собі книжки і рахунки. — Як собі хочете, пане Гельмштедт, про мене! — відповів Еліот і молодий чоловік вийшов з комнати. Коли замкнув двері і переходив попри осьвітлені сходи, котрими ішло ся на поверх, перелетїло попри него щось білого на землю. Він схилив ся за тим — а то був кусень зложеного паперу. Здивований тим глянув він вгору, але не міг нїчого анї доглянути, анї дочути і з дивним якимсь чувством цїкавости зайшов до своеї комнати та засьвітив сьвічку. Папір був без заголовка, і на нїм були написані лиш олївцем, очевидно наборзї, отсих кілька рядків:

„Мама дорікають менї що хвиля, що я розвезена дитина, а тато кажуть, щоби я вже раз позбула ся примх; але я знаю, що то все через того чоловіка, на котрого я й дивити ся не можу. Він підлестив ся мамі, а тато роблять то, що мама хочуть. Я догадую ся по кождім слові, до чого то все іде і не знаю способу, як собі порадити; що мама схотять, то й поставлять на своїм. Менї чогось від нинї стало так лячно на серци, як ще нїколи. Той чоловік, котрого не хочу навіть і по имени назвати, мусів кинути на вас пане Гельмштедт підозріне, бо мама не давали татови спокою, лиш все випихали їх до Мортонів за мною, та казали, щоби я не їздила цїлий день сама одна сьвітами, з якимсь чоловіком заграничним, що лише що вчера приїхав, а котрого нїхто не знае. Коли-б можна випайти щось против того чоловіка, то треба би то зробити скоро; менї якось так здае ся, як коли-б нинї всї нитки так тїсно мене обмотали, що вже з них не видобуду ся, або як коли-б мене нинї продали. Я сама одна й в такім страху, що коли отсї рядки гріхом, то Бог менї его простить. — Олена".

(Дальше буде).

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.